

МЕТА І ЗАВДАННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Складність і багатогранність деяких проблем історії України потребують більш активної розробки виникаючих теоретичних і практичних проблем творчого підходу до вивчення минулого та сучасного.

Одним з різновидів удосконалення вивчення історії України є методика проведення семінарських занять для виявлення творчих можливостей студентів, оскільки саме ці заняття відносяться до найбільш активних форм навчання. Участь студентів в роботі семінарських занять, повинна націлювати їх на самостійне поповнення в майбутньому своїх знань, на вміння орієнтуватися у все зростаючому потоці наукової та політичної інформації.

Методичні вказівки підготовлені відповідно до робочої програми з дисципліни «Історія України». Вони включають плани семінарських занять та завдання до практичних завдань, список літератури та основні поняття. До списку включені лише основні джерела, необхідні студенту для підготовки до семінарських занять з дисципліни. Самостійно студент може використовувати і іншу літературу.

Мета семінарських занять - закріпити теоретичні знання студентів, отримані ними при вивченні дисципліни «Історія України», а також напрацювати навички практичного застосування знань з історії.

Вони націлюють студентів на оволодіння елементарними навичками самостійного дослідження наукової літератури.

При відповідях на питання семінарського заняття студент повинен знати зміст події (факту), основні етапи її (його) розвитку, місце цієї події (факту) в історичному процесі, причинно-наслідкові зв'язки. Всебічна відповідь на питання передбачає висвітлення дискусійних проблем, доказів, висновків і узагальнень з теми.

Рекомендується наступна схема конспекту для семінарських занять з історії України: тема заняття, назва питання, письмова відповідь (детальна або

у вигляді складного плану; окремих тез). Кожне питання плану семінарського заняття повинно завершитися законспектованим висновком.

Самоконтроль знань здійснюється за запропонованим переліком питань, понять, які повинен засвоїти студент та виконання роботи в контурній карті.

До кожного семінарського заняття складені:

1. план семінарського заняття;
2. рекомендована література;
3. ключові поняття, які студент повинен опрацювати;
4. завдання для роботи з контурною картою..

СЕМІНАР №1.
ТЕМА: УКРАЇНА В ДАВНІ ЧАСИ ТА В ДОБУ РАННЬОГО
СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ.

План

1. Давня історія України:
 - a) Становлення та розвиток людини.
 - b) Кочові народи Півдня України.
 - c) Грецькі міста-держави в Північному Причорномор'ї.
 - d) Розклад первіснообщинного ладу і зародження феодальних відносин у східних слов'ян.
2. Виникнення та розвиток Русі.
3. Русь за часів роздробленості. Ординська навала.
4. Галицько-Волинське князівство.
5. Соціально-економічний та політичний устрій Русі.
6. Культура Русі та Галицько-Волинського князівства.

Література:

1. Бойко А. В. История Украины. – Запорожье, 2000.
2. Бойко О. Д. Історія України. – К., 2001.
3. Грушевський М. С. Ілюстрована історія України. – К., 1990.
4. Крип'якевич І. П. Історія України. – К., 1990.
5. Полянська-Василенко Н. Історія України: у 2 т. – К., 1993.
6. Субтельний О. Україна. Історія. – К., 1991.

Поняття:

Історичні джерела, археологічна культура, палеоліт, мезоліт, неоліт, бронзовий вік, залізний вік, ремесло, осілий спосіб життя, кочовий спосіб життя, колонізація, хора, поліс, племінний союз, князь, бояри, язичництво, християнство, роздробленість, федеративна монархія, колективний сюзеренітет, золотоординське ярмо (іго), вотчина, ікони, мозаїка, літопис, фреска, челядь, дружина, князь, холоп, закупи, «Руська правда».

Дати:

1. IV – III тис. до н.е. – трипільська культура.
2. VI – VII ст. н.е. Велике розселення слов'ян.
3. 882 р. – об'єднання північних та південних руських земель Олегом.
4. 988 р. – введення християнства.
5. 1019 – 1054 рр. – князювання Ярослава Мудрого.
6. 1097 р. – Любецький з'їзд князів.
7. 1187 р. – перша згадка «України» в джерелах.
8. 1199 р. – утворення ГВК.
9. 1238-1264 рр. – правління Данила Романовича.
10. 1240 р. – захоплення Києва ординцями.
11. 1017 – 1037 рр. – спорудження Софіївського собору.
12. 1056 р. – створення Остромирового Євангелія.
13. 1113 р. – перша редакція «Повісті минулих літ».
14. 1187 р. – створення «Слова о полку Ігоревім».

Персоналії:

Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах, Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславович, Данило Романович, Лев I та II, Юрій I, Юрій II Болеслав, Нестор, Олімпій.

Охарактеризувати:

- Появу і розселення людей на території України. Поширення землеробства і скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній в Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської культури, кочових народів, греків та слов'ян.
- Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Русі. Теорії походження Русі. Внутрішньо – та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князювання Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Спорудження Софійського собору. Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл. Князювання Володимира Мономаха та його сина Мстислава.
- Роздробленість Русі. Боротьба за київський стіл. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князювання Данила. Ординська навала на руські землі. Розподіл і збереження ГВК нащадками Данила.
- Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Русі та ГВК. Розвиток культури та освіти Русі та ГВК. Поширення писемності.

Визначити:

- Риси неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Криму, наслідки та значення Великого розселення слов'ян.
- Наслідки внутрішньо-та зовнішньополітичної діяльності князів доби, передумови та історичне значення запровадження християнства як державної релігії, значення та наслідки Любецького з'їзду князів.
- Причини і сутність політичної роздробленості Русі, особливості процесу формування та значення утворення ГВК, причини та міжнародне значення коронації Данила, особливості залежності українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування.
- Особливості культури Русі та ГВК та її значення в історії українського народу і загальноєвропейській історії.

Встановити:

Хронологічну послідовність основних явищ, процесів, подій; співвідносити явища, процеси, події з відповідною епохою.

Позначити:

Місця основних стоянок первісних людей. Межі розселення трипільців, кіммерійців, скіфів, сарматів, античних міст-держав. Напрямок розселення слов'ян. Шлях «з варяг у греки». Території Русі за Олега, Святослава, Володимира та Ярослава. Розділені князівства. Галицько-Волинське князівство. Походи ординців.

СЕМІНАР №2.

ТЕМА: УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ ЛИТВИ ТА ПОЛЬЩІ XIV – п. XVIII ст.

План

1. Українські землі в складі Литви та Польщі XIV – п. XVII ст.(політичний та соціально-економічний розвиток українських земель);
2. Люблінська унія 1569 року, та її вплив на розвиток українських земель.
3. Релігійне питання в Речі Посполитій.

Література:

1. Бойко А. В. История Украины. – Запорожье, 2000.
2. Бойко О. Д. Історія України. – К., 2001.
3. Грушевський М. С. Ілюстрована історія України. – К., 1990.
4. Крип'якевич І. П. Історія України. – К., 1990.

Поняття:

Шляхта, пани, панщина, магдебурзьке право, магістрат, вїйт, цехи, рада, козацтво, реєстрове козацтво, Запорозькі Вольності, Січ, клейноди, покозачення, унія, греко-католицька церква, національно-визвольна війна, Гетьманщина, «Руїна».

Дати:

1. 1385, 1569, 1596 – Кревська, Люблінська, берестейська унії.
2. 1489р. – перша згадка про козаків та перші Січі.
3. 1621р. – Хотинська війна.
4. 1632р. – утворення Києво-Могилянської академії.

5. Персоналії:

Костянтин Острозький, Дмитро Вишневецький, Іван Федоров, Петро-Конашевич Сагайдачний, Петро Могила, Богдан-Зиновій Хмельницький, Іван Богун, Іван Виговський, Іван Сірко, Петро Дорошенко, Іван Мазепа, Пилип Орлик, Кирило Розумовський, Петро Калнишевський, Григорій Сковорода, Бортнянський.

Охарактеризувати:

- Боротьба Польщі, Угорщини, Литви за ГВК. Вхідження українських земель до ВКЛ. Кревська унія. Політичний та економічний розвиток укр. земель до і після Кревської унії. Розвиток культури та освіти. Люблінська унія та її вплив на укр. землі. Братства.
- Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської церковної унії на церковне життя. Соціальна структура населення. Литовські статuti. Покріпачення селян.

Визначити:

- Особливості суспільно-політичного життя укруземешль у складі ВКЛ, причини та наслідки Кревської, Люблінської, Берейстейської уній. Причини виникнення козацтва селянсько-козацьких повстань. Участь коазків у Хотинській війні.

Встановити:

Хронологічну послідовність основних явищ, процесів, подій; співвідносити явища, процеси, події з відповідною епохою.

Позначити:

Межі держав, у складі яких перебували українські землі та територіальні зміни в цей період.

СЕМІНАР №3
ТЕМА: УКРАЇНСЬКА КОЗАЦЬКА ДЕРЖАВА.

План

1. Утворення козацтва. Походження слова «козак».
2. Перші козацькі повстання.
3. Визвольна війна українського народу середини ХУІІ ст. Утворення козацької держави.
4. Українська козацька держава в 2-й п. ХУІІ ст.

Література:

1. Бойко А. В. Історія України. – Запорож'є, 2000.
2. Бойко О. Д. Історія України. – К., 2001.
3. Рибалка І. К. Історія України. Ч. 1-2. – Харків, 1995.
4. Історія України / Під ред. В. А. Смолія. – К., 1997.
5. Субтельний О. Україна. Історія. – К., 1991.

Поняття:

Козак, українська шляхта, українське козацтво, реєстрове козацтво, Запорізька Січ, козацька старшина, козацькі клейноди, гайдамацький рух.

Дати:

1. 1648 – 1657рр. – визвольна війна.
2. 1654р. – Березневі статті.
3. 1659р. – Конотопська битва.
4. 1667, 1681, 1686 – Андрусівський, Бахчисарайський, Вічний мир.
5. 1708 – 1709рр. – визвольна акція Мазепи.
6. 1710р. – Конституція Орлика.
6. 1764р. – ліквідація Гетьманщини.
7. 1768р. – Коліївщина.
8. 1775р. – ліквідація Запорізької січі.

Персоналії:

Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Ян Казимир, хан Крим-Гірей.

Охарактеризувати:

- Виникнення козацтва. Виникнення Запорізької січі. Устрій та побут запорізьких козаків. Військово-політична організація козацтва, військове мистецтво козаків. Селянсько-козацькі повстання. Хотинська війна.
- Причини, характер, привід, хід та значення національно-визвольної війни під проводом Хмельницького. Створення укр. коз. держави – Війська Запорозького. Відносини з Польщею, Московією, Кримом, Молдовою. Умови мирних договорів. Березневі статті. Зміни політичного та економічного становища українців.
- Причини Руїни. Діяльність гетьманів. Розкол на Лівобережну Україну. Поступове обмеження автономних прав України. Мирні угоди третіх країн щодо укр. земель.
- Гетьманування мазепи. Національно-визвольна акція гетьмана. Конституція Орлика. Обмеження автономії. «Правління Малоросійських колегій». Досягнення культури. Причини ліквідації Гетьманщини і Запорізьких Вольностей. Останній кошовий – П. Калнишевський.

Визначити:

- Визначити причини та наслідки визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи.
- Особливості та причини Руїни. Укладення гетьманами угод з сусідніми державами та третіми сторонами угод щодо долі українських земель.
- Причини укладення українсько-шведського союзу та його наслідки.
- Причини гайдамацького та опришківського рухів, скасування Гетьманства та Запорозьких Вольностей. Анексія українських земель Московією внаслідок розділів Польщі.

Встановити:

Хронологічну послідовність основних явищ, процесів, подій; співвідносити явища, процеси, події з відповідною епохою.

Позначити: Напрямки козацьких походів та визвольних змагань. Козацькі Січі. Пам'ятки культури цього періоду.

СЕМІНАР № 4

ТЕМА: УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ ПІД ВЛАДОЮ РОСІЙСЬКОЇ ТА АВСТРІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЙ У ХІХ – п.ХХст.

План

1. Українські землі у складі Російської імперії у ХІХ – п.ХХст.
2. Західноукраїнські землі в ХІХ – п. ХХ ст.
3. Зародження культурно-просвітницьких рухів в Україні: причини, етапи, представники, головні види діяльності.
4. Розвиток української культури.

Література:

1. Бойко О. Д. Історія України. – К., 2001.
2. Грушевський М. С. Ілюстрована історія України. – К., 1990.
3. Крип'якевич І. П. Історія України. – К., 1990.
4. Полянська-Василенко Н. Історія України: у 2 т. – К., 1993.

Поняття:

Нація, нац.відродження, декабристи, масонство, земства, громади, українофіли, москвофіли, народівці, партії, монополія, промисловий переворот, СВУ, ГУР, УСС, автономія, самостійність.

Дати:

1. 1846 – 1847рр. – діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.
2. 1833 – 1837рр. – діяльність «Руської Трійці».
3. 1848, 1861р. – скасування кріпацтва в Австрійській та Рос. імперіях.
4. 1863р., 1876р. – Валуєвський циркуляр та Емський указ.
5. 1890р. – Русько-українська радикальна партія.
6. 1900р. – Радикальна Українська партія.

Персоналії:

Котляревський, Костомаров, Куліш, Шевченко, Шашкевич, Вагилевич, Кобилиця, Антонович, Драгоманов, Левицький, Франко.

Охарактеризувати:

- Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот. Зародження ринкової економіки. Розвиток національного руху.

Повстання Кармалюка. Київська козаччина. Реформи 60 – 80рр. Русифікація. Громадівський рух.

- Включення Зах.України до Австрійської імперії. Адміністративно-територіальний поділ, реформи Марії-Терезії та Йосифа II. Діяльність «Руської Трійці» та «Головної Руської Ради». Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху і створення перших політичних партій. Діяльність товариства «Просвіта».
- Відкриття університетів. Культурно-освітній рух. Поява «Історії Русів». Розвиток літератури, мистецтва. Становлення і консолідація української нації. Відкриття театрів, музеїв, архівів. Церковне життя.
- Утворення монополій. Економічна криза 1900-1903рр. Створення політичних партій. Розвиток самостійницьких та автономістичних поглядів. Революція 1905-1907рр. діяльність укр.парламентських громад в I та II Державних Думах. Реформи П. Столипіна. Промисловий переворот та с\г на з.у.з. Вплив УГКЦ на піднесення національної свідомості.

Визначити:

- Наслідки війн Росії з Туреччиною та Францією на поч. XIX ст. Масонський та декабристський рух. Наслідки та значення подій 1848-49рр. для України, причини та значення антикріпосного руху. Причини трудової еміграції.
- Наслідки промислового перевороту, скасування кріпацтва та інших реформ. Основні тенденції соціально-економічного розвитку українських земель. Причини появи та розвитку громадівського руху.
- Умови та особливості розвитку культури у XIX – поч. XX ст. Причини культурних зрушень. Взаємозв'язок промислового перевороту з досягненнями у науці та техніці. Творчі здобутки.
- Основні тенденції соціально-економічного та політичного розвитку українських земель. Причини та наслідки посилення національного гніту. Напрямки діяльності і здобутки діячів України у національному русі. Причини активізації західноукраїнського політичного руху. Роль А. Шептицького у піднесенні національного життя. Результати боротьби національного руху в Західній Україні на поч. XX ст.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища Україні в умовах національно-визвольних змагань українців, в умовах революції і громадянської війни.

Порівнювати:

Соціально-економічний та політичний розвиток двох Україн. Процес створення укр.політичних партій.

Встановити:

Хронологічну послідовність основних явищ, процесів, подій; співвідносити явища, процеси, події з відповідною епохою. Синхронізувати події у Наддніпрянській та Західній Україні.

СЕМІНАР №5
ТЕМА: УКРАЇНА В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

План

1. Політизація українського національного руху напередодні I світової війни.
2. Українські національні сили, та їх позиції напередодні I світової війни.
3. Початок війни, окупація Західної України.
4. Бойовий шлях УСС.
5. «Українське питання» в Брест-Литовську 1918 р.

Література:

6. Бойко А. В. Історія України. – Запоріжжя, 2000.
7. Бойко О. Д. Історія України. – К., 2001.
8. Рибалка І. К. Історія України. Ч. 1-2. – Харків, 1995.
9. Історія України / Під ред. В. А. Смолія. – К., 1997.
10. Субтельний О. Україна. Історія. – К., 1991.

Поняття:

окупація, національно-визвольний рух, автономія, республіка, «Сараєвське вбивство», Антанта, Троїста Спілка. «Антанта», «Троїстий союз», ГУР, СВУ, УСС, УГКЦ, русифікація, позиційна війна, Галицька битва, Брусиловський прорив, русофільство, «Четвертний союз», «польський мішок», диспропорція економічного розвитку, «оборонці», «пораженці», «сидяча війна».

Дати

1. 08.1914 р. – початок війни; створення ГУР, СВУ, УСС.
2. 10.08.-13.09.1914 р. – Галицька битва;
3. 16.10.1914 р. – обстріл Севастополя, Одеси, Феодосії;
4. Квітень 1915 р. – бої УСС за гору Маківка;
5. 4.06.1916-13.08.1916 р. – Брусиловський прорив;
6. 08.-09.1916 р. – бій УСС на горі Лисій;
7. 27.02.1917 р. – Лютнева революція у Петрограді;
8. 06.1917р. – невдалий наступ російської армії;
9. 11.1917р. – більшовицький переворот в Росії.

Охарактеризувати:

- Причини I світової війни, утворення військово-політичних блоків напередодні війни, положення українських земель на початку XX ст., особливості життя населення в Наддніпрянській та західній Україні.
- Початок I світової війни, та долю українських земель. Причини утворення головної руської ради та Спілки визволення України. Українські національні сили, та їх позиція що до підтримки у війні Австро-Угорської та Російської імперій.
- Бойовий шлях УСС, окупацію Галичини російськими військами на початку війни, окупаційна політика уряду Г. Бобринського.
- Визначити причини та визначити характер війни; розкрити плани воюючих сторін щодо України; з'ясувати особливості національного руху на українських землях у зв'язку з початком війни; розглянути хід воєнних дій та окупантську політику

росіян і австрійців на Україні; виділити причини й ознаки назрівання революційної кризи в Російській та Австро-Угорській імперіях та їх вплив на погіршення соціально-економічного становища українських земель;

Визначити:

- основні риси українського національно-державного відродження напередодні I світової війни.
- Особливості «української позиції» у війні.
- Початок лютневої революції та хід подій в Україні.

Встановити:

Хронологічну послідовність основних явищ, процесів, подій; співвідносити явища, процеси, події з відповідною епохою.

СЕМІНАР № 6

**ТЕМА: УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНЕ ВІДРОДЖЕННЯ
(1917-1920)**

План

1. Українське національно-державне відродження (1917-1920рр.)
2. Виникнення Української Народної Республіки.
3. Проголошення ЗУНР.
4. Період Директорії.

Література:

11. Бойко А. В. Історія України. – Запоріжжя, 2000.
12. Бойко О. Д. Історія України. – К., 2001.
13. Рибалка І. К. Історія України. Ч. 1-2. – Харків, 1995.
14. Історія України / Під ред. В. А. Смолія. – К., 1997.
15. Субтельний О. Україна. Історія. – К., 1991.

Поняття:

Конституція, хліборобський конгрес, державний переворот, українізація, УНС, анархізм, прелімінарний мирний договір, Біла гвардія, Добровольча армія, Директорія, інтервенція, отаманщина.

Дати:

1. 29.04.1918р. – обрання Президента УНР
2. 14.11.1918р. – створення Директорії;
3. 14.11.1918р. – заснування УАН у Києві;
4. 14.11.1918р. – Грамота про федерацію;
5. 14.12.1918р. – вступ Директорії до Києва, зречення Гетьмана;
6. 18.12.1918р. – відновлення УНР;
7. 16.01.1919р. – оголошення війни Директорією Росії.

Охарактеризувати та визначити:

- проаналізувати політику УЦР в останній період її діяльності; розглянути відносини УЦР з німецько-австрійською адміністрацією; з'ясувати причини гетьманського перевороту; розкрити внутрішню і зовнішню політику Гетьмана; визначити причини падіння гетьманського режиму; розглянути питання про створення та

прихід до влади Директорії; охарактеризувати її внутрішню та зовнішню політику; проаналізувати Другу війну радянської Росії проти УНР;

Встановити:

Хронологічну послідовність основних явищ, процесів, подій; співвідносити явища, процеси, події з відповідною епохою.

СЕМІНАР №7

ТЕМА: УКРАЇНА В РОКИ ІІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

План

1. Радянсько-німецький пакт про ненапад 23.08.1939р. і таємний протокол
2. «Визвольний похід» Червоної армії на західноукраїнські землі
3. Окупація України німецькими загарбниками.
4. Початок визволення України.
5. Визволення Правобережної та Західної України.
6. Участь українців в завершальних операціях ДСВ. Наслідки ДСВ для України.

Література:

1. Бойко О. Д. Історія України. – К., 2001.
2. Рибалка І. К. Історія України. Ч. 1-2. – Харків, 1995.
3. Історія України / Під ред. В. А. Смолія. – К., 1997.
4. Субтельний О. Україна. Історія. – К., 1991.
5. Радянсько-німецький пакт про ненапад 23.08.1939 р. і таємний протокол. «Визвольний похід» Червоної армії та західноукраїнські землі.
6. Смолій В. Історія України: нове бачення. – К., 1995.– с.

Поняття:

«Визвольний похід» Червоної армії. План «Барбароса». Депортація. Друга світова війна. Евакуація. Мобілізація. Пакт. Пропаганда. Радянізація. Рух Опору. «Східний вал». «Сірі піджаки». Штрафбат.

Дати:

1. 23.08.1939 – пакт Молотова- Ріббентропа
2. 01.09.1913 – 02.09.1945 – ДСВ
3. 17.09.1939 – Визвольний похід ЧА
4. 22.06.1941 – 09.05.1945 – ВВВ
5. 14.10.1943 – визволення Запоріжжя
6. 06.11.1943 – визволення Києва
7. 28.10.1944 – визволення України

Персоналії:

Молотов, Шухевич, Стецько, Сабуров, Руднєв, Ковпак, Строкач, Малиновський, Яценко.

Охарактеризувати:

- хронологічну послідовність подій, основні періоди ДСВ та ВВВ на українських землях, співвідносити їх з подіями в країнах Європи та світу; розкрити зміст радянсько-німецьких договорів 1939 р. та наслідки підписання їх для УРСР;

характеризувати політику «радянзації» окупованих територій; розкрити зміст плану «Барбароса», процес окупації України, причини поразок ЧА у 1941р., мобілізаційні заходи;

Завдання:

- розвивати навички аналізу історичних фактів та роботи з історичним документами; вміння виділяти головне; формування навичок по виявленню причинно-наслідкових зв'язків між історичними подіями; ;
- сприяти формуванню національної свідомості студентів, їх історичної пам'яті, пошани до державотворчих традицій в Україні.

СЕМІНАР №8

ТЕМА: УКРАЇНА В ПЕРІОД СОЦ.-ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ (1953- 1985)

План

1. Післявоєнна відбудова України.
2. Україна в умовах десталінізації (1953 – 1964рр.).
3. УРСР в період загострення кризи рад. системи (1964 – 1985рр)

Література:

1. Бойко А. В. История Украины. – Запорожье, 2000.
2. Бойко О. Д. Історія України. – К., 2001.
3. Рибалка І. К. Історія України. Ч. 1-2. – Харків, 1995.
4. Історія України / Під ред. В. А. Смолія. – К., 1997.
5. Субтельний О. Україна. Історія. – К., 1991.

Поняття:

Націонал-комунізм, ВАПЛІТЕ, українізація, автокефальна церква, індустріалізація, колективізація, Стаханівський рух, розкуркулення, Голодомор, геноцид, репресії, «розстріляне відродження», осадництво, пацифікація, русофільство, русинство, українофільство, ОУН, депортація, новий порядок, Рух Опору, операція «Вісла», ждановщина, космополітизм, лисенківщина, відлига, реабілітація, раднаргоспи, шістидесятники, дисиденти. Десталінізація, розвинутий соціалізм, застій, номенклатура, дефіцит, урбанізація, самвидав, правозахисник.

Дати:

1. 1921 – 1923, 1932 – 1933, 1946 - 1947рр. – Голод
2. 1923 – 1933рр. – українізація.
3. 1929 – 1938рр. – радянська модернізація
4. 1929р. – створення ОУН.
5. 15.03.1939р. – незалежність карпатської України.
6. 15.11.1939, 2.08.1940р. – приєднання Західної України до СРСР.
7. 22.06.1941р. – початок окупації УРСР.
8. 30.06.1941р. – Акт про відновлення Української Держави.

Персоналії:

Раковський, Каганович, Шумський, Скрипник, Волобуєв, Хвильовий, Стаханов, Постишев, Коновалець, Донцов, Бандера, Мельник, Липинський, Волошин, Стецько, Ковпак, Федоров, Теліга, Шухевич, Костенко, Лукяненко, Чорновіл, Григоренко, Горинь, Хмара, Шелест, Щербицький, Руденко.

Охарактеризувати:

- Процес входження УСРР до СРСР. Голод. НЕП в УСРР. Відбудова народного господарства. Початок курсу на індустріалізацію. Впровадження українізації.
- Прояви модернізації в УСРР. Зміна соціальної структури суспільства. Суспільно-політичне, соціально-економічне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя. Культ особи.
- Українські землі в складі Польщі, Румунії, ЧСР. Економіка укр.земель.українські суспільно-політичні рухи, радикалізація політичного життя, інтегральний націоналізм.
- Початок ДСВ. Включення Західної України до УРСР. Початок Вітчизняної війни. Встановлення окупаційного режиму. Розгортання Руху опору (радянського та націоналістичного). Визволення України. Перемога у ДСВ.
- УРСР – суб'єкт міжнародних відносин. Відбудова та її особливості в Україні. Голод. Радянська з.у.з.
- Лібералізація суспільно-політичного життя. Відлига. Реформи Хрущова. Зародження шістидесятників та дисидентського руху.
- Здійснення реформ. Кадрові зміни в пол.керівництві УРСР. Друга хвиля дисидентського руху. Наростання кризових явищ в рад.системі.

Визначити:

- результати й наслідки культурно-освітньої діяльності більшовиків в 20рр., причини та наслідки українізації, її вплив на укр.культуру. причини та особливості НЕПу в УРСР.
- Причини і наслідки форсованої індустріалізації та колективізації. Зв'язки між рад.модернізацією і зміною соц.структури укр.суспільства, масовими репресіями.
- Міжнародні чинники розподілу укр.земель між іншими державами та їх наслідки для населення. Причини та наслідки діяльності пол.сил українців в цей час.
- Наслідки рад.-німецьких переговорів 1939р. для укр.земель; політики радянської новоприєднаних територій. Причини поразки ЧА у 1941р. основні результати та наслідки війни для України. Внесок українців у перемогу над Німеччиною.
- Особливості відбудови в Україні. Причини та наслідки проведення операції «Вісла». Розгортання ідеологічних кампаній, голод в Україні, «саморозпуск» УГКЦ.
- Причини десталінізації. Значення Відлиги. Причини виникнення і значення опозиційного руху. Наслідки процесу лібералізації та реформ Хрущова.
- Прояви політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні. Причини активізації опозиційного руху. Здобутки та проблеми розвитку соціальної та культурної сфер.

Встановити:

Хронологічну послідовність основних явищ, процесів, подій; співвідносити явища, процеси, події з відповідною епохою.

Позначити:

Зміни у територіально-адміністративному устрої УСРР в 20, 30, 40рр. основні індустріальні об'єкти, побудовані за часів модернізації. Українські території, які входили до Польщі, Румунії, ЧСР. Місця пов'язані з початком та завершенням визволення України від німецьких загарбників, битв та операцій. Окупаційні зони, на які була поділена Україна під час війни. Території поширення Руху Опору. Місця

будівництва ГЕСЧ, протесту робітників, видобуток корисних копалин, автомобілебудування. Місця поширення дисидентського руху.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища Україні в період НЕПу, модернізації. Суперечливі явища на західноукраїнських землях, під час ДСВ, у Русі Опору, під час повоєнної відбудови, десталінізації тощо.

СЕМІНАР №9.

ТЕМА: НЕЗАЛЕЖНА УКРАЇНА.

План

1. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України.
2. Державотворчий процес в Україні.
3. Конституційні традиції та конституційний процес в Україні.
4. Внутрішня і зовнішня політика України.

Література:

1. Бойко А. В. История Украины. – Запорожье, 2000.
2. Бойко О. Д. История Украины. – К., 2001.
3. Рибалка І. К. Історія України. Ч. 1-2. – Харків, 1995.
4. Історія України / Під ред. В. А. Смолія. – К., 1997.
5. Субтельний О. Україна. Історія. – К., 1991.

Поняття:

Перебудова, гласність, інфляція, плюралізм, декларація, приватизація, поліетнічна держава, НАТО. ЄС, демократія, неформальні організації, білі плями, вибори, державотворення, мажоритарна і пропорційна виборча система.

Дати:

1. квітень 1985р. – початок перебудови.
2. 26.04.1986р. – вибух на ЧАЕС.
3. вересень 1989р. – Народний Рух.
4. 16.07.1990р. – Декларація про державний суверенітет України.
5. 24.08.1991р. – Акт проголошення незалежності України.
6. 1.12.1991р. – референдум і вибори Президента.
7. 6.12.1991р. – заснування Збройних сил України.
8. 1994 – 2004рр. – президенство Кучми.
9. 2004р. Памаранчова революція та обрання Президентом Ющенка.
10. 1995р. – учасник ради Європи.
11. 28.06.1996р. – прийняття Конституції.

Персоналії:

Горбачов, Щербицький, Кравчук, Кучма, Ющенко, Янукович, Тимошенко, Чорновіл.

Охарактеризувати:

- Перебудова. Її етапи впровадження на Україні. Антиалкогольна компанія. Чорнобильська катастрофа. Загострення соціально-економічної кризи впроваджено продаж товарів за картками споживача з купонами, зростання цін. Зростання соціальної та національної активності суспільства: загальноукраїнський страйк шахтарів, виникнення Народного руху України, перші альтернативні вибори до Верховної ради. Здобуття Україною незалежності: серпневий путч, прийняття

ВР УРСР Декларації про державний суверенітет, Акт проголошення незалежності України, проведення референдуму та виборів Президента України.

- Державотворчий процес та його етапи. Заснування збройних сил України. Прийняття Конституції України. Питання які гальмували цей процес. Прийняття державної символіки. Формування інституту громадянства та соціально-економічні реформи: приватизація засобів виробництва, лібералізація цін, грошова реформа, диференціація суспільства.
- Інтегрування України у світове співтовариство. Визнання незалежності України іншими державами. Підтвердження кордонів України. Прийняття безядерного статусу. Україна і євроінтеграція.

Визначити:

- основні риси поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, причини розпаду СРСР та його наслідки для державотворення в Україні.
- Розгортання соціального та національного руху в Україні в умовах перебудови, процес поступової втрати КПУ провідних позицій і впливу в суспільстві, процес утвердження незалежності України.
- Державотворчі процеси, соціально-економічні реформи. Риси соціального, економічного, політичного, національного та культурного життя України.
- Особливості інтеграції України як незалежної держави у світове співтовариство.

Встановити:

Хронологічну послідовність основних явищ, процесів, подій; співвідносити явища, процеси, події з відповідною епохою.

Позначити:

Місце аварії на Чорнобильській АЕС. Живий ланцюз на честь річниці акту Злуки. Держави з якими межує Україна. Територіальні спори між ними.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в Україні під час розпаду СРСР і відродження незалежності України та їх продовження в умовах незалежності.